# Dziennik urzędowy

## c. i k. Komendy obwodu Krasnostawskiego

N° 2. dnia 17 listopada 1915 roku.

**Treść:** io. Generalna Gubernia wojskowa w Lublinie, ii. Dobrowolne wstąpienie do austryacko-węgierskiej siły zbrojnej. 12. Do ludności kraju. 13. Obwieszczenie o sądach doraźnych. 14. Zakaz używania cyrylicy. 15. Godziny urzędowe w Kasie. 16. Komunikacya do północnego obszaru wojennego i do austro-węgierskiego obszaru okupowanego. 17. Zakaz wypłat i obowiązek zgłaszania długów w stosunku do państw zagranicznych. 18. Sprawy pocztowe: I., Otwarcie ruchu pocztowego i telegraficznego dla prywatnego użytku; II., Wyciąg z Regulaminu telegraficznego; III., Obrót przekazów pocztowych w obszarze okupowanym. 19. Urzędy wywiadowcze. 20. Postanowienia co do polowania. 21. Pokrycie wydatków połączonych •5 utrzymaniem sądów gminnych. 22. Władze włościańskie. 23. Otwarcie Urzędu rejentalnego. 24. Zakaz wnoszenia podań i próśb wprost do c. i k Jen. Gub. wojsk w Lublinie. 25. Wynagrodzenie za dostarczone do podróży urzędowych wozy i konie. 26. Obowiązek zgłaszania chorób zakaźnych. 27. Instrukcya w sprawie zwalczania (duru) tyfusu plamistego. 28. Kontumacya psów. 29. Ustanowienie oglądaczy zwierząt i mięsa. 30. 'Obowiązek donoszenia o zaraźliwych chorobach zwierząt domowych. 31. Ograniczenie rzezi cieląt i krów cielnych. 32. Zakaz obniżania wartości waluty koronowej. 33. Zakaz jeżdżenia wozami po niewłaściwej stronie drogi. 34. Handel obnośny zabroniony. 35. Przestroga co do obchodzenia się z niewystrzelonvmi pociskami armatnimi. 36. Oddanie broni i amunicyi. 37. Premie za znaleziony materyał wojenny. 38. Kupno drzewa owocowego. 39. List gończy 40. Zaproszenie do prenumeraty „Dziennika rozporządzeń c. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa w Lublinie”. 41. Ruch kolejowy na szlakach w obszarach okupowanych.

### 10.

### Jeneralna Gubernia Wojskowa w Lublinie.

Jego Ces. i Król. /APOSTOLSK/A MOŚĆ raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 17 sierpnia 1915 zamianować Jenerał Majora Ericha br. DILLER/A wojskowym Jenerał-Gubernatorem dla obszarów Polski podlegających administracyi austryacko-węgierskiej, a Jenerał Majora Karola LUSTIG/A von Preanfeld jego zastępcą.

Dziennikiem rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce część VIII, ustanowiono równocześnie Jenerał Gubernatorstwo. Siedziba Jenerał Gubernatorstwa znajduje się w Lublinie.

Jego Cesarsko i Królewska /APOSTOLSK/A MOŚĆ raczył najłaskawiej nadać panu jenerał-gubernatorowi Erichowi baronowi de DILLER godność T/AJNEGO R/ADCY.

### 11.

### Dobrowolne wstąpienie do austryacko-węgierskiej siły zbrojnej przez ochotników pochodzących z Królestwa Polskiego Kongresowego.

Jego c. i k. /Apostolska Mość raczył udzielić najwyższem postanowieniem z dnia 1 października 1914, na podstawie § 19 ustęp 7 ustawy wojskowej najwyższe zezwolenie do przyjmowania poddanych obcych mocarstw do c. i k. siły zbrojnej Monarchii na czas trwania wojny—i najłaskawiej zarządzić najwyższem postanowieniem z dnia 15 sierpnia

1915, że wstąpienie obcokrajowców z Polski lub z graniczących z nią okupowanych obszarów zależnem jest w pojedynczych wypadkach od zezwolenia c. i k. Generalnego Gubernatora wojskowego.

Na podstawie tego najwyższego postanowienia, tudzież rozporządzenia c. i k. naczelnej komendy armii (naczelnej komendy etapowej) z dnia 24 września 1915 Op. M. V. Ne 86577, mogą być przyjęci ochotnicy z obszaru okupacyjnego do c. i k. siły zbrojnej Monarchii austryacko-węgierskiej pod następującymi warunkami:

Starający się winni zgłosić się osobiście w c. i k. Komendzie obwodowej swego miejsca zamieszkania, przedkładając świadectwo tożsamości ich osoby, następnie, o ile to możebnem jest, także świadectwo moralności i nieposzlakowanego prowadzenia się pod względem politycznym.

Zgłoszenie to będzie zaprotokółowane.

Starający się nie będzie mógł być przyjętym jeśli:

1) nie ukończył jeszcze 17 roku życia, albo
2) będąc małoletnim nie dostarczył pozwolenia ojca, względnie opiekuna, albo
3) wskutek karno-sądowego orzeczenia pozbawionym został praw obywatelskich, lub
4) przy oględzinach lekarskich za umysłowo lub cieleśnie niezdolnego uznanym zostanie.

Gdy żadna z powyższych przyczyn nie zachodzi, zostaną petenci w siedzibie c. i k. Komendy Obwodowej pomieszczeni i żywieni, a to razem z innymi już za zdolnych uznanymi petentami, i użyci do robót odpowiadających stopniowi wykształcenia i zdolności każdego pojedynczego petenta.

C. i k. Komenda Obwodowa może poszczególnych petentów od powyżej opisanego pomieszczenia uwolnić i upoważnić ich do samowolnego zgłoszenia się w odnośnej komendzie uzupełniającej.

Ustna odmowa przyjęcia petenta do siły zbrojnej przez Komendanta obwodu jest stanowczą; pisemne poświadczenia o tern nie będą wystawiane.

## 12.

### Do ludności kraju powierzongo mojemu Zarządowi!

Łaską Jego C. i k. Apostolskiej Mości, mojego Najmiłościwszego Pana, powołany jako generalny gubernator, na kierownika obszarów pozostających w austro-węgierskim zarządzie wojskowym, pozdrawiam Was jak najgoręcej i jestem szczerze przekonany, że okażecie się godnymi wielkiej dziejowej chwili, w której rozstrzygają się przyszłe losy Waszej ziemi.

Bohaterskie wojska dostojnych sprzymierzonych Monarchów w niepowstrzymanym zwycięskim pochodzie uwolniły Wasz kraj z pod panowania rosyjskiego.

Warszawa, Lublin, Wilno, Chełm i wszystkie inne historyczne ogniska Waszej starej kultury, znajdują się w posiadaniu sprzymierzonych. Jeżeli szczęście wojenne— jak Boga o to kornie prosimy—i dalej będzie nam sprzyjać, zaświta dla Was i dla Waszej ojczystej ziemi nowa era, swobodnego narodowego rozwoju i wszechstronnego postępu.

Zwycięskie austryjacko-węgierskie wojska przyszły do Was jako przyjaciele i obrońcy, jako wybawcy z ciężkiej niedoli, jako szermierze wiary przekazanej Wam przez przodków, jako zwiastuny lepszej przyszłości.

Wasze powodzenie i Wasz dobrobyt leżą nam na sercu, będzie moim najpiękniejszem zadaniem, dostarczyć Wam niezbitych dowodów naszej gorącej pieczołowitości i naszego przyjaznego uczucia.

W waszej mocy leży poprzeć mnie skutecznie Waszą patryotyczną działalnością w usiłowaniach skierowanych ku Waszemu rozwojowi. Od Was to samych zależy, a zostaniecie powołani do wspólnej pracy nad rozkwitem Waszej ojczyzny.

Przy pomocy Bożej powiedzie się nam wspólną pracą ten cel osiągnąć.

Ces. i król, wojskowy jenerał gubernator:

***Eryk br. Diller,* jenerał-major mp.**

13.

## OBWIESZCZENIE O SĄDACH DORAŹNYCH.

Jako naczelny komendant armii zarządzam stosownie do § 481, ustęp 2, ust. o p. k. w. ogłoszenie sądów doraźnych:

1. Wobec osób wojskowych (osób na równi z niemi postawionych) i osób cywilnych w kraju nieprzyjacielskim.

a) wobec wszystkich osób, należących do czynnego stanu wojskowego, tudzież wobec wszystkich osób na równi postawionych pod względem prawno-karnego poddania z osobami, zostającemi w czynnej służbie wojskowej (§11 ust. o p. k. w.), bez względu na to, na którym obszarze obrębu, zajmowanego przez armię w polu, znajduje się miejsce popełnienia czynu i miejsce zasądzenia,

b) wobec wszystkich osób w kraju nieprzyjacielskim, które przytrzymano w obrębie, zajętym przez wojska (komendy) zmobilizowane lub przez sprzymierzeńców (§ 454 ust. o p. k. w. i rozporz. NKft. z dnia 21 sierpnia 1914 r., rez. 1. 678) z powodu:

1. Zbrodni nieuprawnionego werbunku (§ 306 i 307 u. k. w.),
2. Zbrodni uwiedzenia, lub dania pomocy do naruszenia zaprzysiężonego obowiązku służby wojskowej i dopomagania zbiegom (§ 314, 316 i 318 u. k. w.),
3. Zbrodni szpiegostwa (§ 321 u. k. w.) i innych czynów przeciw sile zbrojnej państwa (§ 327 u. k. w.),
4. Zbrodni zdrady głównej (334 u. k. w.),
5. Zbrodni obrazy majestatu (§ 339 u. k. w.),
6. Zbrodni zakłócenia spokojności publicznej (§ 341 u. k. w.),
7. Zbrodni rozruchu (§ 349 u. k. w.),
8. Zbrodni gwałtu publicznego przez złośliwe uszkodzenie, popełnione na kolejach żelaznych, zakładach do nich należących, środków przeprawy, maszynach, sprzętach i innych przedmiotach do utrzymania ruchu służących (§ 362 c. u. k. w.),
9. Zbrodni gwałtu publicznego przez złośliwe czynności lub zaniedbania, które popełnia się na kolejach żelaznych wśród szczególnie niebezpiecznych okoliczności (§ 364 u. k. w.),
10. Zbrodni gwałtu publicznego przez złośliwe uszkodzenia lub naruszenia telegrafów (telefonów) państwowych (§ 366 u. k. w.),
11. Zbrodni gwałtu publicznego według § 362 u. k. w. w innych przypadkach aniżeli w wymienionych w punkcie 8, jeżeli dokonywa się tych karygodnych czynów na własności, należącej do skarbu wojska lub obrony krajowej albo zostającej w jego zarządzie lub jego przedsiębiorstwie, lub jeżeli bez względu na te okoliczności szkoda wywołana jednem lub kilkakrotnem targnięciem się, przewyższa 1000 (tysiąc) koron,
12. Zbrodni morderstwa (§ 413 i 414 u. k. w.) zabójstwa (§ 419—421 u. k. w.), podpalenia (§ 448—453 u. k. w.) i rabunku (483, 490 i 491 u. k. w.).
13. Zbrodni kradzieży (§ 457 — 465 : a, 466 — 467 u. k. w.), i sprzeniewierzenia (§ 472 u. k. w.) jeżeli kwota skradziona lub sprzeniewierzona jednym razem lub kilkakrotnie przewyższa 1000 (tysiąc) koron, zbrodni sprzeniewierzenia (§ 474 u. k. w.) i zbrodni oszustwa (§ 502—506 u. k. w.), jeżeli kwota sprzeniewierzona lub wyłudzona jednym razem lub kilkakrotnie przewyższa 2000 (dwa tysiące) koron,

c) wobec osób, które według § 142 u. k. w., według rozporządzenia cesarskiego z dnia 25 lipca 1914, Dz. u. p. Nr. 157, rozporządzenia k. węg. Ministerstwa z dnia 27 lipca 1914, 1. 5490/Min. prez. i rozporządzenia Naczelnika kraju Bośni i Hercegowiny tudzież inspektora armii w Serajewie z dnia 26 lipca 1914, 1. 7122/przez. (Dz. roz. nor. część 38 z roku 1914) mogą się dopuścić zbrodni wojskowych bez względu na to, w którym obszarze obrębu, zajmowanego przez armię w polu, znajduje się miejsce popełnienia czynu i miejsce zasądzenia, także z powodu:

14. Zbrodni naruszenia subordynacyi przez każdego rodzaju gwałtowne sprzeciwienie się wobec przełożonego lub przez gwałtowne targnięcie się na jego osobę (§§ 145, 146 : a 147, 148, 152, 153 i 154 u. k. w.),
15. Zbrodni buntu we wszystkich przypadkach zbrodniczych (§§ 159, 160 u. k. w.).
16. Zbrodni powstania (§§ 167 i 171 u. k. w.),
17. Zbrodni dezercyi (§ 183 u. k. w.), nie wolno jednak postąpić w sposób sądowo-doraźny przeciw dezerterowi, zgłaszającemu się dobrowolnie, o ile on nie zasłużył na postępowanie doraźne przez popełnienie innej zbrodni obok dezercyi
18. **Zbrodni współudziału w dezercyi innej osoby (§ 206 u. k. w.),**

19. Zbrodni utworzenia spisku co do dezercyi i udziału w takimże spisku (§ 216 i 217 u. k. w.),

20. Zbrodni tchórzostwa we wszystkich przypadkach zbrodniczych (§ 243 u. k. w.),

21. Zbrodni naruszenia karności i porządku III. przypadek (§ 264 u. k. w.),
IV. przypadek (§ 265 u. k. w.),
VI. przypadek (§ 267 u. k. w.),

22. Zbrodni zaniedbania obowiązków służbowych w ogólności (§§ 286 : f i 288 u. k. w.), przez porzucenie lub pozbycie się broni albo amunicyi w wartości ponad 10 (dziesięć) koron,

23. Zbrodni samowolnego okaleczenia się (§ 293 u. k. w.),

24. Zbrodni kradzieży według § 465 : b. u. k. w., jeżeli kradzieży dopuszcza się straż lub konwój na majątku, który powierzono im do strzeżenia, lub do konwojowania albo dozwala na świadome jej popełnianie przez inne osoby a kwota lub wartość rzeczy skradzionych jednym razem lub kilkakrotnie przewyższa 50 (pięćdziesiąt) koron,

25. Zbrodni kradzieży według § 465 : c. u. k. w., jeżeli żołnierz okrada swojego towarzysza lub swego przełożonego, albo jeżeli ten ostatni okrada swego podwładnego a kwota lub wartość rzeczy skradzionych jednym razem lub kilkakrotnie przewyższa 200 (dwieście) koron,

26. Zbrodni grabieży i współudziału w niej (§ 492 i 500 u. k. w.), jeżeli wartość rzeczy ograbionych, ukrywanych, rozsprzedanych lub sobie przysporzonych jednym razem lub kilkakrotnie przewyższa 100 (sto) koron.

11. Wobec osób cywilnych w krajach tutejszych.

fl. Na obszarach królestw i krajów, reprezentowanych w Radzie państwa a należących do obrębu armii w polu, o ile miejsce popełnienia czynu i miejsce zasądzenia znajduje się w obrębie, zajmowanym przez armię w polu:

a) wobec osób cywilnych, poddanych orzecznictwu karnych sądów wojskowych rozporządzeniem całego Ministerstwa z dnia 25 iipca 1914, Dz. u. p. Nr. 164, na zasadzie § 14 ust. o. p. k. w. i rozporządzeniem cesarskim z dnia 25 lipca 1914, Dz. u. p. Nr. 156 (Dz. rozp. nor. część 38 z roku 1914) z powodu:

1. Zbrodni nieuprawnionego werbunku (§§ 306 i 307 u. k. w.),

2. Zbrodni uwiedzenia lub dania pomocy do naruszenia zaprzysiężonego obowiązku służby wojskowej (§§ 314 i 316 u. k. w.).

3. Zbrodni szpiegostwa (§ 321 u. k. w.) i innych czynności przeciw sile zbrojnej państwa (§ 327 u. k. w.),

4. Zbrodni zdrady głównej (§ 58 pow. ust. kar.),

5. Zbrodni obrazy majestatu (§ 63 pow. ust. kar.),

6. Zbrodni zakłócenia spokojności publicznej (§ 65 pow. u. k.),

7. Zbrodni rozruchu (§ 73 p. u. k.),

8. Zbrodni gwałtu publicznego przez złośliwe uszkodzenie, popełnione na kolejach żelaznych, na zakładach do nich należących, środkach przeprawy, maszynach, sprzętach i innych przedmiotach do utrzymania ruchu służących (§ 85 : c pow. ust. kar.),

9. Zbrodni gwałtu publicznego przez złośliwe czynności lub zaniedbania, które popełnia się na kolejach żelaznych wśród szczególnie niebezpiecznych okoliczności (§ 87 p. u. k.),

10. Zbrodni gwałtu publicznego przez złośliwe uszkodzenia lub naruszenia telegrafów (telefonów) państwowych (89 p. u. k.),

11. Zbrodni gwałtu publicznego według §§ 85 i 87 p. u. k. w innych przypadkach, aniżeli wymienionych w punktach 8 i 9, tudzież zbrodni podpalenia (§ 166 p. u. kar.), jeżeli tych zbrodniczych czynów dokonywa się na własności, należącej do skarbu wojskowego lub obrony krajowej albo zostającej w jego zarządzie lub przedsiębiorstwie albo z narażeniem na niebezpieczeństwo zostających w czynnej służbie osób, należących do wojska, marynarki wojennej, obrony krajowej, pospolitego ruszenia, na organach żandarmeryi polowej lub na innych osobach, należących do związku żandarmeryi, o ile te ostatnie osoby pozostają w wojskowo zorganizowanej kolejowej lub telegraficznej (telefonicznej) służbie bezpieczeństwa lub w wojskowo zorganizowanej straży granicznej (pobrzeźnej).

12. Zbrodni morderstwa (§§ 134 i 135 p. u. k.), zabójstwa (§§ 140—142 p. u. k.), rabunku (§§ 190 i 196 p. u. k.), jeżeli te czyny zbrodnicze popełnia się na zostających w czynnej służbie osobach, należących do wojska, marynarki wojennej, obrony krajowej, pospolitego ruszenia, na organach żandarmeryi polowej lub na innych osobach, należą-

cych do związku żandarmeryi, o ile te ostatnie osoby pozostają w wojskowo zorganizowanej kolejowej lub telegraficznej (telefonicznej) służbie bezpieczeństwa lub w wojskowo zorganizowanej straży granicznej (porzeżnej).

13. Zbrodni dania pomocy przez ukrycie dezertera lub świadczenie mu innego rodzaju pomocy (§ 220 p. u. k.),

Czyny zbrodnicze, wymienione w punktach 11 i 12, należy poddać postępowaniu doraźnemu także wtedy, jeżeli dokonywa się jednego i tego samego czynu nie tylko na osobach tam oznaczonych, na majątku tam wymienionym lub z narażeniem na niebezpieczeństwo tych osób, ale także na innych osobach, na ich majątku lub z narażeniem innych osób na niebezpieczeństwo;

b) wobec osób, które rozporządzeniem cesarskim z dnia 4 listopada 1914, Dz. u. p. Nr. 307 (Dz. rozp. nor. część 51 z roku 1914) z tern zastrzeżeniem poddano orzecznictwu karnych sądów wojskowych, że czyny zbrodnicze popełniono po rozpoczęciu się mocy obowiązującej tego rozporządzenia na obszarze, w którym Trybunał I instancyi, powołany do sprawowania sądownictwa zwyczajnego, zaprzestał swej działalności wskutek wydarzeń wojennych, z powodu:

1. zbrodni morderstwa (§§ 134 i 135 pow. ust. kar.) zabójstwa (§§ 140—142 pow. ust. kar.), rabunku (§j 190 i 196 pow. ust. kar.) i podpalenia (§ 166 pow. ust. kar.) także w tych przypadkach, w których pozatem według postanowień, przytoczonych pod ¡1, *F\ :* a, I, 11 i 12 niniejszego obwieszczenia, nie zagrożono już sądami doraźnemi,

2. zbrodni kradzieży według § 174 : I pow. ust. kar.,

a) gdy złodziej był opatrzony w broń lub inne narzędzie, zagrażające bezpieczeństwu osobistemu,

b) gdy przydybany na kradzieży, rzeczywistego użył gwałtu lub niebezpiecznej pogróżki przeciw osobie, by się utrzymać w posiadaniu rzeczy kradzionej lub

c) gdy kradzież popełniono w czasie pożaru, powodzi w czasie innej klęski, czy powszechniej, czy dotykającej w szczególności okradzionej osoby a kwota, którą skradziono jednym razem lub kilkakrotnie, przewyższa 2000 (dwa tysiące) koron.

B. Na obszarach krajów św. korony węgierskiej, należących do obrębu, zajmowanego przez armię w polu, wobec osób cywilnych, które na zasadzie § 14 ust. o p. k. w. podano orzecznictwu sądów karnych wojskowych rozporządzeniem król. węg. Ministerstwa z dnia 27 lipca 1914, 1. 5491/Min. prez. i rozporządzeniem Bana królestw Kroacyi, Sławonii i Dalmacyi z dnia 27 lipca 1914, I. 4241/pr. (Dz. rozp. nor. część 38 z roku 1914), o ile miejsce popełnienia czynu i miejsce zasądzenia znajduje się w obrębie, zajmowanym przez armię w polu, z powodu:

1. zbrodni nieuprawnionego werbunku (§§ 306 i 307 u. k. w.),

2. zbrodni uwiedzenia lub dania pomocy do naruszenia zaprzysiężonego obowiązku służby wojskowej dopomagania zbiegom (§§ 314, 316 i 318 u. k. w.),

3. zbrodni szpiegostwa (§ 321 u. k. w.) i innych czynności przeciw sile zbrojnej państwa (§ 327 u. k. w.),

C. W Bośni i Hercegowinie wobec osób cywilnych, które poddano orzecznictwu karnych sądów wojskowych rozporządzeniem Naczelnika kraju Bośni i Hercegowiny tudzież inspektora armii w Serajewie z dnia 26 lipca 1914, I. 7119/pr. i 7120/pr., o ile miejsce popełnienia czynu i miejsce zasądzenia znajdują się w obrębie, zajmowanym przez armię w polu, z powodu:

1. zbrodni nisuprawuionego werbunku (§§ 306 i 307 u. k. w.),

2. zbrodni uwiedzenia lub dania pomocy do naruszania zaprzysiężonego obowiązku służby wojskowej i dopomagania zbiegom (§§ 314, 316 i 318 u. k. w.),

3. zbrodni szpiegostwa (§ 321 u. k. w.) i innego porozumiewania się z nieprzyjacielem (§ 327 u. k. w.),

4. zbrodni zdrady głównej (§ 334 u. k. w.),

5. zbrodni obrazy majestatu (§ 339 u. k. w),

6. zbrodni zakłócenia spokojności publicznej (§ 341 u. k. w.),

7. zbrodni rozruchu (§ 349 u. k. w.),

8. zbrodni gwałtu publicznego przez złośliwe uszkodzenie, popełnione na kolejach żelaznych lub na zakładach do nich należących, środkach przeprawy, maszynach, sprzętach i innych przedmiotach, do utrzymania ruchu służących (§ 352 ; c. u. k. w.),

9. zbrodni gwałtu publicznego przez złośliwe czynności lub' zaniedbania, które popełnia się na kolejach żelaznych wśród szczególnie niebezpiecznych okoliczności (§ 364 u. k. w.),

10. zbrodni gwałtu publicznego przez złośliwe uszkodzenia lub naruszenia telegrafów (telefonów) państwowych (§ 366 u. k. w.),

11. zbrodni gwałtu publicznego przez złośliwe uszkodzenie cudzej własności (§ 362 : a i b u. k. w.), i zbiodni podpalenia (§§ 448 do 453 u. k. w.) jeżeli tych zbrodniczych czynów dokonywa się na własności, należącej do skarbu, wojska lub obrony krajowej, albo zostającej w jego zarządzie, w jego przedsiębiorstwie lub pod jego ochroną, albo z narażeniem na niebezpieczeństwo zostających w czynnej służbie osób, należących do wojska, marynarki wojennej, obrony krajowej, pospolitego ruszenia, organów żandarmeryi polowej i innych osób, zostających w wojskowo zorganizowanej służbie granicznej (pobrzeźnej) lub używanych do innych celów militarnych.

12. zbrodni morderstwa (?§ 413 i 414 u. k. w.), zabójstwa (§§ 419—421 u. k. w.), rabunku (§§ 483, 490 i 491 u. k. w.) i zbrodni kradzieży według § 461 : a i b u. k. w., jeżeli zbrodnie, wymienione w niniejszym punkcie (12) popełnia się na osobach, zostających w czynej służbie wojska, marynarki wojennej, obrony krajowej, pospolitego ruszenia, na organach żandarmeryi polowej lub na osobach, zostających w wojskowo zorganizowanej kolejowej lub telegraficznej (telefonicznej) służbie bezpieczeństwa lub w wojskowo zorganizowanej straży granicznej (pobrzeźnej), albo używanych do innych celów militarnych i jeżeli odnośne do zbrodni kradzieży w powyższych wypadkach karygodnych wartość rzeczy skradzionych wśród takich okoliczności jednym razem lub kilkakrotnie przewyższa 1000 (tysiąc) koron.

Czyny zbrodnicze, wymienione w punktach 11 i 12, należy poddać postępowaniu doraźnemu także wtedy, jeżeli dopuszcza się jednego i tego samego czynu nie tylko na osobach tam wymienionych, na majątku tam wspomnianym lub z narażeniem tych osób na niebezpieczeństwo, lecz także na innych osobach, na ich majątku lub z narażeniem na niebezpieczeństwo innych osób.

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

1. Postanowienia o postępowaniu doraźnym mają całkowite zastosowanie także do usiłowania według § 15 u. k. w. i § 8 pow. ust. kar. z roku 1852, tudzież do współwiny i współudziału według § 11 u. k. w. i § 5 pow. ust. kar. z roku 1852 w zbrodniach, które zagrożono sądami doraźnymi.

2. W wyżej wymienionych zbrodniach, które zagrożono już w ustawie karą śmierci przez powieszenie, należy także w postępowaniu doraźnem orzec tę karę, w innych zbrodniach natomiast karę śmierci przez rozstrzelanie.

)\rcyk5iąże fryderyk włr.,
marszałek polny.

## 14.

### Zakaz używania cyrylicy.

Zabrania się używania języka rosyjskiego i cyrylicy w urzędzie, szkole i życiu publicznem.

Wszystkie napisy, godła sklepowe, tabliczki na ulicach, domach i drogowskazach mają być usunięte i zastąpione łacińskiem pismem.

Zarządzenie to ma być wykonane najdalej do 30 listopada b. r. i czynię za to burmistrzów, wójtów i sołtysów osobiście odpowiedzialnymi.

## 15.

### Godziny urzędowe w kasie c. i k. Komendy Obwodowej w Krasnymstawie.

Godziny urzędowe zostały ustanowione, a to:

w dnie powszednie od godz. 9 do godz. 12 przed poł. i od godz. 3 do godz. 5 po południu.

w niedzielę i święta od godz. 9 do godz. 11 przed poł.

## 16.

### Komunikacya do północnego obszaru wojennego i do austro-węgierskiego obszaru okupowanego.

Wskutek licznych nieporozumień i niejasności, jakie mimo dokładnego brzmienia wydanych przepisów dla wspomnianego ruchu znowu zauważono, podaję się obecnie zestawienie przepisów o paszportach i obowiązku wylegitymowania się przy tych podróżach:

## I.

**Północny obszerniejszy obszar wojenny** obejmuje obecnie:

1) Części królestwa Galicyi na zachód od wschodniej granicy politycznych powiatów Skole, Drohobycz, Rudki, Mościska, Jaworów i Cieszanów.

2) Księstwo Górny i Dolny Śląsk z wyjątkiem politycznych powiatów: Bruntal, Frywałd i Karniów.

3) W margrabstwie Morawach polityczne powiaty: Mor. Hranice, Nowy Jiczyn, Walachicz-Mezericz, Mistek i Morawską Ostawę.

Przy podróży do tych obszarów i z nich potrzebny jest w myśl rozporządzenia całego gabinetu z 17 sierpnia 1915 D. Cl. P. nr. 241: paszport z fotografją i własnoręcznym podpisem, urzędowem potwierdzeniem identyczności fotografii, potwierdzeniem podpisu i t. d. Nadto musi się podać cel podróży i musi być dodaną klauzula, że paszport jest ważny do dalszego obszaru wojennego lub z niego.

## II.

**Północny ściślejszy teren wojenny** obejmuje:

Części Galicyi na wschód od granicy wschodniej wymienionych pod I. powiatów oraz Bukowinę. Do podróży do tych obszarów i z nich wymagany jest w myśl rozporządzenia całego gabinetu z 17 sierpnia b. r. paszport jak dla dalszego terenu wojennego, a nadto musi być ze strony włądzy paszportowej dodaną klauzula, że jest ważnym także dla ściślejszego obszaru wojennego, i to tylko za zezwoleniem jednej z odnośnych komend wojskowych.

Komendami temi są obecnie:

Naczelna komenda armii (oddział wywiadowczy, Nachrichtenabteilung). Poczta połowa 11, dla całego północnego ściślejszego obszaru wojennego.

Najwyższa komenda (das höchste Kommando) w Krystynopolu, poczta połowa 12 dla północnej części Galicyi, najwyższa komenda w Brodach, poczta połowa 201, dla środkowej części Galicyi wschodniej. Najwyższa komenda we Lwowie, dla obrębu miasta Lwowa. Najwyższa komenda w Stryju, poczta poi. 164, dla południowej części Galicyi wschodniej. Najwyższa komenda w Kołomyi, poczta poi. 351 dla południowo-wschodniej Galicyi i dla Bukowiny.

W tych komendach można się bezpośrednio albo za pośrednictwem władzy paszportowej starać o pozwolenie, ale **tylko przy przedłożeniu paszportu podróży,** wystawionego w porządku w myśl podanych postanowień przez władzę paszportową. Wszelkie inne kroki pozostaną **nieuwzględnione.**

Dla podróży w obrębie ściślejszego obszaru wojennego utworzono na mocy zarządzeń polowo-policyjnych potwierdzenia identyczności dla ruchu lokalnego i legitymacye podróżne dla ruchu dalszego, które wystawiają c. i k. komendy albo państwowe polityczne lub policyjne władze.

## III.

**Austryacko-węgierski obszar okupowany.**

Wojskowy urząd gubemialny obejmuje obecnie okręgi: Dąbrowa, Nowo-Radomsk, Piotrków, Olkusz, Miechów, Jędrzejów, Włoszczów, Pińczów, Kielce, Końsk, Opoczno, Busk, Sandomierz, Opatów, Wierzbnik, Radom, Kozienice, Janów, Biłgoraj, Puławy (Nowo-Rleksandrya), Lubartów, Lublin, Krasnostaw, Zamość. (Razem 24).

Do podróży do tego obszaru w myśl rozporządzenia naczelnej komendy armii z dnia 25-go sierpnia b. r. potrzebny jest paszport podróżny jak przy I, a nadto musi być prócz celu podane także miejsce pod óży (przynajmniej przez oznaczenie najważniejszych miejsc zatrzymania się), oraz dodaną klauzula, że paszport jest ważny do jazdy do austro-węgierskiego obszaru okupowanego. Paszport wymaga dalej wizy przez wojskowy urząd a to albo przez c. i k. ministerstwo wojny lub naczelną komendę armii (Etappen Ober-Kommando) lub przez jeden z urzędów wizowania paszportów naczelnej komendy armii w Krakowie (Komenda twierdzy), Szczakowej, Rozwadowie lub Lwowie (komenda miasta). Przy podróżnych handlowych można wizę zastąpić arkuszem wyjaśnień (Auskunftsbogen), który potwierdza władza przemysłowa i wizuje Izba handlowa i przemysłowa. Do jazdy do okupowanych rosyjskich obszarów poza wymieniony obszar wojskowego urzędu generalnego gubernatora obowiązują te same przepisy, a nadto musi się zastosować przepisy do podróży do ściślejszego obszaru wojennego (II).

## 17.

### Zakaz wypłat i obowiązek zgłaszania długów w stosunku do państw zagranicznych.

Rozporządzeniem Naczelnego Wodza Armii z dnia 23 kwietnia b. r. ogłoszonem w N° 10 części IH-ciej „Dziennika rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce”

1) zabroniono płacenia długów wierzycielom przynależnym i zamieszkałym w krajach nieprzyjacielskich, z któremi austryacko-węgierska Monarchia pozostaje na stopie wojennej, oraz

2) nakazane aby dłużnik zgłosił swój dług, o ile on przewyższa kwotę 400 Koron (200 Rubli) w c. i k. Komendzie etapowej wojska.

W wykonaniu tego przepisu polecam Magistratowi w Krasnostawie i wszystkim urzędom gminnym, aby natychmiast ogłosili w sposób praktykowany w tamtejszych gminach, iż każdy dłużnik, którego zobowiązanie przewyższa kwotę 400 Koron (200 Rubli) ma do 8 dni zgłosić dług (ustnie lub pisemnie) w c. i k. Komendzie Obwodowej w Krasnymstawie. W doniesieniu tern winien dłużnik podać imię i nazwisko oraz adres wierzyciela, wysokość długu, tudzież tytuł prawny.

Postanowienia te nie odnoszą się jednak do tych wierzycieli, którzy mają miejsce zamieszkania w Monarchii austryacko-węgierskiej, lub na obszarach Polski zajętej przez wojska austryacko-węgierskie lub niemieckie.

Wydany przez władze rosyjskie zakaz płacenia na rzecz wierzycieli austryacko-węgierskich, niemieckich i tureckich został przytoczonem na wstępie rozporządzeniem zniesiony.

## 18.

### SPRAWY POCZTOWE.

1.

Od dnia 1 listopada bieżącego roku jest dozwolonem także ludności cywilnej korzystać z ruchu pocztowego przy urzędzie pocztowem w Krasnostawie.

1) Ruch pocztowy rozciąga się na miejscowości z zakładami pocztowymi w Biłgoraju, Busku, Dąbrowie, Działoszycach, Działoszynie, Janowie, Jędrzejowie, Kielcach, Końsku, Miechowie, Noworadomsku, Olkuszu Opatowie, Opocznie, Pińczowie, Piotrkowie, Radomiu, Sandomierzu, Szczekocinach, Włoszczowie, Wolbromiu, Bełchatowie, Gorzkowicach, Kłomnicach, Nowej Brzeźnicy, Pajęcznie, Rudnikach, Sulejowie, Szczercowie, Wolborzu, Chełmie, Kozienicach, Wierzbniku, Zamościu, jako też między wymienionemu miejscowościami położonemi w Monarchii austryacko-węgierskiej.

Zaprowadzenie ruchu pocztowego dla cywilnej ludności i przy innych urzędach pocztowych w zajętych obszarach Polski będzie podane w stosownym czasie do wiadomości.

2) Przyjmuje się następujące przesyłki:

a) karty korespondencyjne;

b) otwarte listy;

c) druki (gazety);

d) próbki towarowe;

e) otwarte listy z podaniem wartości. Te listy jeżeli są wysyłane przez osoby prywatne, mogą zawierać jedynie: dokumenta, na których na znak, iż są niepodejrzane, ma być wyciśnięta pieczęć komendy wojskowej i papiery wartościowe; nie mogą zaś zawierać żadnych pisemnych uwiadomień i żadnego rodzaju wiadomości **oraz gotówki.**

Te listy muszą być w urzędzie pocztowym pieczęcią lakową zamknięte; nadawca winien dlatego przynieść ze sobą pieczęć prywatną.

f) przekazy pocztowe;

g) Wkładki obrotu czekowego c. k. pocztowej kasy oszczędności;

h) z obrębu pocztowego austryackiego, węgierskiego, lub bośniacko-hercegowińskiego, także pakunki bez podania wartości, ale tylko do wagi 5 kilogramów (do kraju okupowanego).

i) telegramy.

3) Opłata pocztowa (portoryum) wynosi:

| | | |
|---|---|---|
| od kart korespondencyjnych | 5 | h. |
| „ listów do wagi 20 gr. | 10 | » |
| „ n nad 20—250 gr. | 20 | w |
| „ druków do wagi 50 gr. | 3 | » |
| „ „ nad 50- 100 gr. | 5 | ,» |
| „ „ n 100- 250 n | 10 | n |
| „ „ » 250— 500 n | 20 | ,» |
| „ n n 500—1000 n | 30 | n |

Wydawnictwom gazet może być przez naczelną Komendę etapową udzielone zezwolenie na nadawanie w obrębie obszarów zajętych, albo na wysyłanie do tychże, gazet za zniżoną opłatą pocztową od gazet, a to stosownie do szczegółowych postanowień:

| | | | |
|---|---|---|---|
| od próbek towarowych | do wagi 250 gr. | . . | 10 h. |
| „» », »> | nad 250—350 gr. | . | 20 W |
| od listów z podaniem wartości: | | | |
| należytość od wagi | . . . . . . | | 48 h. |
| „ „ podania | wartości 100 | . . . | 6 » |
| „ » „ | „ ponad 100—600 K. | | 12 n |
| ,» » » | „ za dalszych 300 K. po | | 6 n |
| n przekazów pocztowych za każde 50 K. . | | | 10 » |
| w telegramów za każde słowo 6 h. najmniej | | | 60 » |

4) Wszystkie przesyłki muszą być opłacone. Do opłaty pocztowej należy używać znaczków poczty wojskowej. Te znaczki są do nabycia tylko w urzędzie pocztowym.

Oprócz pieniędzy waluty koronowej przyjmowane będą pieniądze waluty niemieckiej i rosyjskiej wedle następującego kursu:

a) pieniądze waluty niemieckiej:

| | | | |
|---|---|---|---|
| 1 marka | . . . • | = | 1.25 K |
| 50 fenigów | . . . . | = | 62 h. |
| 25 „ | . . . . | = | 31 n |
| 10 . . „ | . . | = | 12 n |
| 5 „ | . • . . | = | 6 n |
| 2 „ . . | . . | = | 2 „ |
| 1 • • „ | . . | = | 1 „ |

b) pieniądze waluty rosyjskiej:

| | | | |
|---|---|---|---|
| 1 rubel w złocie | . . . | = | 2.50 K. |
| 1 rubel papierowy albo srebrny | | = | 2.- „ |
| 1 kopiejka .... | | = | 2 h. |

5) Przy wszystkich przesyłkach pocztowych niedopuszczalnem jest używanie języka albo pisma utrudniających kontrolę (pismo cyrylicą, hebrajskie, szyfrowe, nieczytelne).

Udzielanie wiadomości o stosunkach wojskowych jakiegokolwiek rodzaju jest zabronione.

6) Począwszy od 1 listopada b. r. wprowadza się służbę doręczeniową w Krasnostawie. Służba doręczeniowa odbywać się będzie tylko w Krasnostawie.

Na urzędy gminne w Czajkach, Fajsławicach, Gorzkowie, Izbicy, Krasnymstawie, Łopienniku, Rudce, Rudniku i Żółkiewce wkłada się obowiązek wysłania codziennie posłańca do urzędu pocztowego w Krasnymstawie, który odbierać i nadawać będzie przesyłki mieszkańców wsi, dworów do gminy należących i pozostałych gmin Rybczewic, Turobina, Wysokiego i Zakrzewa.

7) Dla ludności cywilnej ustanawia się następujące godziny urzędowe:

a) w dnie powszednie: od VIH do XII przed południ. i od 2 do 6 po południu;

b) w niedziele: od VI113° do X13° przed południ. i od 3 do 4 po południu.

## II.

## Wyciąg z regulaminu telegraficznego.

### § 12.

Telegramy prywatne dopuszczalne są wyłącznie tylko w mowie jawnej tak przy nadaniu jak przy oddaniu. Muszą one być napisane w języku niemieckim, polskim lub węgierskim. Doniesienia o stosunkach wojskowych jakiegokolwiek rodzaju są zabronione.

### § 13.

Dopuszczalne jest:

1. wycofanie telegramów,
2. nadawanie telegramów pilnych,
3. uiszczanie z góry należytości za odpowiedź,
4. żądanie powtórzenia telegramu,
5. nadawanie telegramów o kilku adresach,
6. żądanie zawiadomienia o nadejściu telegramu,
7. żądanie doręczenia telegramu,
8. żądanie dalszej wysyłki telegramu pocztą,
9. żądanie rewersu nadawczego.

§ 14.

Należytość telegraficzna w myśl § 11 wynosi od słowa 6 h., najmniej jednak 60 h
Za wykonanie specyalnych zleceń nadawcy, wymienionych w § 13, należy uiścić:

1. w razie cofnięcia telegramu,

a) którego jeszcze nie odtelegrafowano—25 h.,—reszta opłaty za telegram zwrócona będzie nadawcy,

b) który już odtelegrafowano—należytość zą opłaconą notatkę służbową,

2. za telegramy nadane jako pilne—potrójną należytość,
3. przy opłacie odpowiedzi z góry—należytości za telegram z odpowiedzią,
4. w razie żądania powtórzenia—czwartą część należytości za telegram,
5. w razie podania większej ilości adresów—po 50 h. za każdy odpis, zawierający najwyżej 100 słów,—przy odpisach, licząc ponad 100 słów, opłacić należy od każde dalszej setki słów, względnie jej części, po 50 h.,
6. jeżeli nadawca pragnie uzyskać potwierdzenie odbioru;

a) w drodze telegraficznej—60 h., gdy zaś chodzi o telegram pilny—90 h.,
b) w drodze pocztowej—35 h.,

7. w razie żądania dalszej wysyłki telegramu —należytość telegraficzną za przesłanie telegramu pod nowym adresem,
8. dalsza przesyłka pocztą odbywa się bezpłatnie,
9. za wystawienie rewersu nadawczego opłaca się 10 h.

§ 15.

Należytości telegraficzne winien nadawca z reguły opłacić z góry. Od adresata wolno pobrać należytość tylko:

a) w razie łączenia lub zmiany wyrazów, które nie odpowiadają duchowi języka,
b) gdy chodzi o opłatę posłańca (§ 16).

Nadawca może opłacić należytości gotówką lub znaczkami listowymi, adresat natomiast tylko gotówką.

§ 16.

Telegramy do adresatów w siedzibie Etapowego urzędu pocztowego i telegraficznego będą doręczane. Poza siedzibą tego urzędu, w zamiejscowym okręgu doręczeń, uskuteczniane będzie doręczanie ile możności przez posłańców, których wynagrodzenie podług specyalnej taryfy ponosić ma adresat.

## III.

## Obrót przekazów pocztowych w obszarze okupowanym.

Na podstawie rozporządzenia Nacz. Kom. Armii z 7/III. b. r. Dz. rozp. N° 8 co do służby pocztowo-telegraficznej § 4 pkt. 7 i § 5 pkt. 7 postanawia się:

§ 1.

Przekazanie pieniężnej kwoty za pomocą przekazów pocztowych jest dozwolonem:
a) w obrębie okupowanego terytoryum;
b) do i z Austryi, Węgier i Bośnii Hercegowiny.

W okupowanem terytoryum są upoważnione do przyjmowania przekazów wszystkie pocztowo-etapowe urzędy I kl. i ze szczególnem zleceniem urzędy pocztowo-etapowe II kl.

Przesyłanie przekazów pocztowych do urzędów pocztowych polowych jakoteż pocztowych urzędów etapowych opatrzonych liczbami jest niedozwolonem.

§ 2.

Najwyższa suma przekazu jest 1000 kor.

Przekazy muszą opiewać na walutę koronową.

Do wystawienia przekazów należy używać wyłącznie urzędowych formularzy, których cena wynosi 3 h.

Przekazy mogą być wystawione w języku niemieckim lub polskim, w obrocie z Węgrami również węgierskim.

§ 3.

Należytość przekazowa wynosi 10 h. za każde 50 K. i należy ją uiścić w znaczkach pocztowych na prawym odcinku przedniej strony blankietu.

§ 4.

C. i k., c. k. i kr. węg. władze i urzędy są zwolnione w obrocie między sobą od uiszczania należytości przekazowych. Notatkę uwolnienia od porta „sprawa służbowa” i odcisk pieczęci służbowej należy umieścić na prawym odcinku przedniej strony blankietu.

§ 5.

Niedozwolone jest: telegraficzne przesłanie, doręczenie przez umyślnego posłańca i wystawienie potwierdzenia wypłaty.

§ 6.

Nie odbywa się doręczenie przekazów.

W miejscowościach, w których jest zaprowadzone doręczenie przesyłek za potwierdzeniem, przekazy będą doręczane. Kwota pieniężna będzie wypłacana w urzędzie pocztowym uprawnionemu do odbioru za zwrotem pokwitowanego przekazu.

Poczta nie jest obowiązana badać tożsamości osoby oddawcy przekazu i prawdziwości podpisu na przekazie uprawnionego do odbioru.

W innych miejscowościach będą przekazy awizowane.

Należytość za doręczenie lub awizowanie wynosi 4 halerze.

§ 7.

Termin do podjęcia awizowanego lub leżącego do odbioru przekazu wynosi 7 dni, a mianowicie:

a) po nadejściu przekazu jeżeli odbiorca zastrzegł sobie prawo odbioru;

b) po doręczeniu przekazu lub awizowaniu.

Dnia nadejścia i doręczenia nie wlicza się do terminu odbioru, jakoteż pomija się niedziele i oqólne dnie świąteczne.

§ 8.

Poczta ręczy nadawcy przekazu za wpłaconą kwotę do chwili wypłaty upoważnionemu do odbioru. Od tego są następujące wyjątki, a mianowicie:

b) Przy przekazach adresowanych poste-restante gaśnie prawo poręki przez wypłatę osoba, która wykazała, że jej imię i stan są zgodnie z datami podanemi w adresie przekazu.

b) Po doręczeniu przekazu poczta nie odpowiada za badanie tożsamości osoby oddawcy i prawdziwość uprawnionego do odbioru (§ 6. ust. 3).

§ 9.

Termin reklamacyi z powodu wypłaty przekazu nieuprawnionego wynosi 6 miesięcy po dniu nadania. Po upływie terminu dla reklamacyi gaśnie prawo do odszkodawania za mylne wypłaty. Po upływie 3 lat od dnia następnego po wpłacie przepadają kwoty nie reklamowanych przekazów na rzecz zakładu pocztowego.

§ 10.

Inne przepisy są zawarte w przepisach służbowych dla służby przekazowej w okupowanem terytoryum.

§ 11-

Służba przekazowa została podjętą 1/X1 1915. Stosownie do § 9 przepisów służbowych na odcinku przekazowym mogą być umieszczone tylko krótkie uwagi oznaczające cel wpłaty, inne jakiekolwiek dopiski są niedozwolone.

## 19.

### Urzędy wywiadowcze.

Urządzone przez c. i k. wojskową Generalną Komendę gubernialną Urzędy wywiadowcze mają na celu ułatwiać i uregulować ruch handlowy między monarchią ñustryacko-węgierską i obszarem okupowanym. Urzędy wywiadowcze popierają c. i k. Zarząd wojskowy w zaopatrywaniu zajętego obszaru we wszystkie zapotrzebowania i z jednej strony mają dać handlowi monarchii możność zbytu w obszarze okupowanym, a z drugiej strony umożliwić zbyt nadwyżki produkcyjnej obszaru okupowanego w obrębię monarchii.

Przy tej czynności muszą być uwzględnione zakazy wywozu z monarchii oraz zakazy wywozu z obszaru okupacyjnego. Pozwolenia na wywóz z monarchii do obszaru okupowanego udzielają Urzędy wywiadowcze na podstawie kontyngentu wywozowego, który przez dotyczące ministerstwa został przyznany Urzędom wywiadowczym. Kupcy z monarchii mają przy podaniach o wywóz wypełnić kwestyonaryusze, które potwierdzają przynależne Izby handlowe i przemysłowe. Kupcy z obszaru okupowanego muszą być uprawnieni do prowadzenia handlu i przy s prowadzeniu większych ilości towarów muszą się wystarać o pozwolenie Komendy okręgowej.

Urząd wywiadowczy w Krakowie zebrał w jednym zeszycie wszystkie ważniejsze postanowienia odnoszące się do zakazu wywozu, taryfy cłowe i pfzewozowe itd., który wysyła za nadesłaniem kwoty 1 korony i 6 hal. za opłatę porta. Pozatem udzielają Urzędy wywiadowcze ustnie i pisemnie wszelkich żądanych wyjaśnień o sprawach paszportowych, przewozowych i taryfach celnych, jako też o możliwościach zbytu. Urzędy wywiadowcze nie występują jako nabywcy lub odsprzedawcy i nie wywierają wpływu na zawarcie interesu, starają się jednak zbliżyć do siebie producentów i odbiorców.

Dla poparcia ruchu handlowego wydaje Urząd wywiadowczy w Krakowie „Wiadomości” w których umieszczone będą wyłącznie ogłoszenia firm solidnych i sprawnych. Można więc polecić zawieranie stosunków z tymi anonsującemi się firmami „Wiadomości“, będą miały nakład 10.000 egzemplarzy.

Obecnie istnieją:

Urząd wywiadowczy w Krakowie dla 17 południowych okręgów i Urząd wywiadowczy w Piotrkowie dla 10 północnych okręgów wojskowego generał-gubernatorstwa. Zamierzone jednak jest w najbliższym czasie ustanowienie dalszych Urzędów wywiadowczych, których siedziby z wymienieniem przydzielonych okręgów będą tutaj ogłoszone.

## 20.

### Postanowienia co do polowania:

Do polowania potrzebne jest pisemne pozwolenie na polowanie.

Pozwolenie to mogą otrzymać właściciele polowania, dzierżawcy polowania, wyżsi urzędnicy lasowi i osoby zasługujące na szczególne zaufanie.

Osobom, nienależącym do niższej służby leśnej, nie wydaje się pozwolenia na polowanie.

Opłata za prawo do polowania jest ta sama jaka była przed wojną. Posiadający pozwolenie na polowanie jest równocześnie uprawniony do noszenia broni myśliwskiej, w któj^m to wypadku nie potrzeba szczególnego pozwolenia na noszenie broni.

**Czas ochronny:**

| Rodzaj zwierzyny | Styczeń I | [illegible] | Marzec 1 | 1 Kwiecień 1 | [illegible] | Czerwiec 1 | [illegible] | Sierpień 1 | Wrzesień 1 | Październik | [illegible] | [illegible] |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Łosie | | | 7KW | BK | | | | | | | | |
| Jelenie i daniele | | | | | | | B | | | | | |
| Rogacze | O | | | B | | | | .W | | B | | |
| Zające | | | | | | | | is | 7ra4,' | | | |
| Jarząbki | | W | | B | B | | B | B | | | | |
| Głuszce i cietrzewie | | | ^'5 | | ,5iii | | B | B | | | ii | |
| Kuropatwy | ii | B | | 'zAu | | | | B15 | | | | |
| Bażanty | ii | | '/Ak | | | | b | ¡§15 ¤-i | | | | |
| Przepiórki i dzik, gołębie | | B | | | »W | | | | | | B | |
| Dropie | | 15 | | | | | | S15 | | | | |
| Ptactwo błotne | | | | 15 | | | | | | | | |
| Ptactwo wodne | | | | 15 | | 'z_K\X | | | | | | |
| Kozice, cielęta, jelenie, łanie, spiczaki, sarnie kozy (sarny), kury głuszców, cietrzewi, ptactwo śpiew. | | | | 1 | | | | | | | | |
| | | B | | | | B | | S | ii | | | |

Polowanie w lasach rządowych i miejskich jest zabronione.

## 21.

### Pokrycie wydatków połączonych z utrzymaniem sądów gminnych.

Według rozporządzenia wojskowego generalnego gubernatora z dnia 22 września b. r. I. 750, wydatki połączone z utrzymaniem sądów gminnych pokrywać mają wedle praw krajowych po połowie—państwo i gminy. Potrzebne wydatki pokrywać będzie wyłącznie państwo, gminy zaś mają wpłacić przypadające na nie kwoty do kasy państwowej (Komendy Obwodowej).

Wydatki rzeczowe (najm lokalu, oświetlenie, opał, druki, papier i inne przybory kancelaryjne) pokryje Komenda Obwodowa, a to aż do wysokości ryczałtu rocznego (w kwocie 400 Rubli), który gminom za czasów rządu rosyjskiego był wypłacany.

Wydatki przenoszące ten ryczałt uwzględnione będą przez Komendę Obwodową tylko wyjątkowo, o ile będą szczególnemi okolicznościami uzasadnione.

## 22.

### Władze włościańskie.

Z rozp. ~~Wyższej Komendy etapowej~~ wyższej Komendy armii Op. Nr. 77 776 z dnia 1 września 1915 r.

Władze włościańskie istniejące wedle ustaw rosyjskich z dnia 25 czerwca 1864 i 21 maja 1876 nie mogą dla braku odpowiednich organów wykonywać swych czynności.

Wobec tego przydziela się sprawy należące dotąd wedle praw krajowych do władz włościańskich a to:

a) wszystkie sprawy natury prywatno-prawnej—istniejącym sądom zwyczajnym wedle istniejących w tym względzie zasad podsądności;

b) wszystkie inne sprawy — Komendzie Obwodowej w I instancyi, zaś wojskowej generalnej guberni w II instancyi.

## 23,

### Otwarcie Urzędu rejentalnego.

Z dniem 30 października 1915, został urząd rejentalny w Krasnymstawie otworzony. Czynności tego urzędu podjął Rejent P. Tadeusz Jarnuszkiewicz.

## 24.

### Zakaz wnoszenia podań i próśb do c. i k. Jenerał-Gubernatorstwa Wojskowego w Lublinie.

Ludność obwodu należy pouczyć, że wnoszenie podań i próśb wprost do c. i k. Jenerał Gubernatorstwa wojskowego w Lublinie opóźnia tylko załatwienie sprawy.

W przyszłości podania i prośby należy wnosić jedynie za pośrednictwem c. i k. Komendy obwodowej.

## 25.

### Wynagrodzenie za dostarczone do podróży urzędowych wozy i konie.

Według rozporządzenia naczelnej Komendy Armii z 5 czerwca 1915, M. V. Nr. 52077 będzie w przyszłości w tutejszym obwodzie za dostarczone powody przez gminy i osoby prywatne dla urzędowych podróży organów Zarządu wojskowego uiszczone wynagrodzenie, które musi być dostawcy po ukończeniu podróży w gotówce zaraz wypłacone.

Wysokość wynagrodzenia ustala się w ten sposób, że za każdą rozpoczętą godzinę należy uiścić za zaprzęg dwukonny 60 hal., a za zaprzęg jednokonny albo wierzchowca 50 hal. Czas użycia liczy się od chwili oddania podwody do dyspozycyi aż do uwolnienia tegoż od świadczenia. Jeżeli uwolnienie podwody nie następuje w miejscu jej zarekwirowania, wlicza się czas powrotu do tego miejsca do czasu użycia.

## 26.

### Obowiązek zgłaszania chorób zakaźnych.

I.

Każdy rzeczywisty lub podejrzany wypadek cholery, ospy, tyfusu plamistego, duru brzusznego, czerwonki, zaraźliwego tężca karku, szkarlatyny i dyfteryi, jakoteż każdy

wypadek śmierci na jedną z wymienionych chorób musi być niezwłocznie zgłaszany u Wójta gminy z podaniem nazwiska, mieszkania i wieku chorego lub zmarłego. Donosić mu także należy o wypadkach nosacizny, księgosuszu i wściekliźny u ludzi, tudzież o pokąsanych przez zwierzęta wściekłe lab podejrzane o wściekliznę.

II.

Do donoszenia są obowiązani:

1. Zewezwany lekarz
2. Zewezwany felczer.
3. Głowa domu, (ojciec, matka i t. d.).
4. Właściciel domu lub osoba, której w jeqo zastępstwie powierzono nadzór nad domem.
5. Zawodowe pielęgniarki, które się zajmują opieką nad chorymi.
6. Oglądacze zwłok.
7. W szpitalach i zakładach dobroczynnych jakoteź w więzieniach — kierownik lub osoba, któiej powierzono kierownictwo.
8. Przełożony publicznych i prywatnych zakładów naukowych i ochronek— odnośnie do podlegających jego kierownictwu uczniów, sił nauczycielskich i służby szkolnej.
9. Odnośnie do nosacizny, księgosuszu i wścieklizny—także weterynarze, jeśli podczas wykonywania swego zav, odu dowiedzą się o dokonanem zarażeniu się człowieka lub podejrzeniu o to.
10. Obowiązek zgłoszenia ustaje u osób, wymienionych od 2—8, o ile zgłoszenie tego rodzaju uczyni właściwej władzy lekarz, weterynarz albo jedna z osób, wymienionych od 2—8.

III.

Doniesienie może nastąpić ustnie lub pisemnie, a naczelnik gminy, jeśli chodzi o pierwsze wypadki, ma tę wiadomość podać odnośnej Komendzie Obwodowej najkrótszą drogą (telegrafem, telefonem, posłańcem).

IV.

Ktoby zaniedbał obowiązku doniesienia, nałożonego niniejszem rozporządzeniem, będzie ukarany grzywną do 2000 K. lub aresztem do 6 miesięcy.

## 27.

### Insłrukcya w sprawie zwalczania (duru) tyfusu plamistego.

1. Obok domów, gdzie są chorzy, należy ustawić w sposób widoczny znak ostrzegający (np. wiechę ze słomy) i tablicę na czarno pomalowaną na drzwiach tych domów z napisem „tyfus plamisty! wstęp wzbtoniony”. Przed domem należy postawić wartę gminną.

2. Ogłosić w każdej miejscowości, gdzie pojawił się tyfus plamisty, by mieszkańcy domów zakażonych nie stykali się z mieszkańcami innych domów ani też nie odwiedzali miejsc zebrań, targów i t. p.

3. Pogrzeby zmarłych mają się cdbywać tylko cicho.

Zakazuje się wnoszenia trumien do kościoła, podobnie gromadnego odprowadzania zwłok podczas pogrzebu. Zwłoki zmarłych na tyfus plamisty mają być zawinięte (przez osobę, która doglądała podczas choroby) w prześcieradło, zwilżone 5°/o wodą karbolową, 1 tak złożone do trumny. Wystawianie publiczne zwłok nie może być dozwolone.

Przenieść je należy w trumnie zamkniętej do trupiarni i pogrzebać w ciągu 24 godzin po śmierci.

Również zabrania się wszelkiego rodzaju zgromadzeń w domu zaszłej śmierci temsamem jakiegokolwiek urządzania styp (uczt) pogrzebowych.

Postawiona warta gminna ma dozorować ścisłego wykonania tych zarządzeń.

4. Po ozdrowiałych i po uskutecznionej kąpieli ozdrowiałego, jak również po zmarłych należy przeprowadzić dczinfekcyę końcową w następujący sposób:

a) bieliznę całą z chorych, z doglądających, z łóżek oraz inne rzeczy należy moczyć w naczyniu (np. w szafliku) z 5°/o wodą karbolową przez 12 godzin lub gotować przez 2 godziny.

Rzeczy te mogą być potem wyprane, w każdym jednak razie nie w wodzie stojącej, jak w stawach lub płynącej, jak w rzekach, lecz w naczyniach, baliach i t. p. Poduszki

i pierzyny należy zaś dokładnie całkowicie zmyć 5°/$_0$ wodą karbolową (pokropienie wodą karbolową jest bezcelowe) i wystawić na działanie słońca. Odnosi się to także do innego rodzaju izeczy, jak ubrań, futer, kożuchów i t. p. Rzeczy te poddać dezinfekcyi z następnem wietrzeniem na słońcu w miejscu przewiewnem przez 14 dni, względnie, o ile gorąco tych rzeczy nie niszczy, włożyć na 12 godzin do zwykłego pieca, używanego do wypiekania ciileba, czem równocześnie osiąga się równocześnie wytępienie pasożytów, jak pchły i wszy.

W ten sposób można odrazić poduszki, pierzyny, wyroby z wełny, jak serdaki, opończe, koce, ubrania wełniane i t. p.

b) słomy z łóżek nie wyrzucać np. na gnojowisko, lecz palić (pod kuchnią), to samo rzeczy bezwartościowych, jak szmat i t. p.

c) łóżka i wszystkie sprzęty w izbach należy zmyć 5°/o wodą karbolową, (naftą lub gorącym łubinem).

d) podłogi izb i sieni wylać świeżo gaszonem wapnem (1 część wapna a 3 części wody) a izby dokładnie wybielić wewnątrz.

5. W pokojach (izbach), gdzie są chorzy, ustawić naczynie (szaflik) z 5°/o wodą karbolową, do wrzucania tamże i moczenia bielizny brudnej i rzeczy z chorych i osób doglądających chorych.

6. Pouczać ludność, że tyfus plamisty (między innemi przyczynami jak przenoszenie wprost przez rzeczy stare, brudną bieliznę i t. p.), przenoszą owady krew ssące, jak pchły i wszy, i że najskuteczniej zwalcza się chorobę, tępiąc te pasożyty.

Raporty o przebiegu choroby należy co sobotę przedkładać c. i k. Komendzie obwodowej.

W raporcie mają być podani świeżo w tygodniu zasłabli (imię i nazwisko, wiek Nr. domu) jakoteż ozdrowieli i ewentualnie zmarli.

Raport taki ma wykazywać chorych za czas od soboty do soboty.

## 28.

### Kontumacya psów.

Z powodu pojawienia się wścieklizny u psów w obwodzie zarządzam celem tępienia i zapobieżenia dalszemu rozszerzaniu się tej zarazy, ze względu na niebezpieczeństwo, jakie stąd wynika także dla ludzi, następujące środki zaradcze:

1. W obrębie lokali (zagród, domów), do których uczęszczają obcy ludzie, należy trzymać psy na łańcuchach albo zaopatrzyć je w bezpieczne kagańce, a w każdym razie zamknąć je w taki sposób, aby uszkodzenie ludzi lub wymknięcie się psa bez kagańca było wykluczone.

Wyłączone od tego postanowienia są psy myśliwskie, pociągowe i wojskowe, jednakże tylko na czas i dla obszaru, w którym używa się ich stosownie do ich przeznaczenia, dalej nocą psy do stróżowania, o ile utrzymywane są w dobrze zamkniętych obejściach, z których nie mogłyby się wydostać na zewnątrz i do których nie mają obcy ludzie przystępu.

2. Wprowadzanie psów do restauracyi, kawiarni i wogóle do publicznych lokali jest wzbronione,—w razie przekroczenia tego zakazu zostanie tak dotyczący właściciel psa, jak i właściciel odnośnego lokalu pociągnięty do odpowiedzialności. Organa bezpieczeństwa mają śledzić za przekroczeniami powyższych zarządzeń i tu donosić, a wszystkie napotkane wolno-biegające psy natychmiast zabijać.

3. Każdy jest obowiązany pod zagrożeniem następstw karnych uczynić bezwłocznie nieszkodliwem przez zabicie lub odosobnienie zwierzę własne lub powierzone mu, które zetknęło się ze zwierzęciem chorem na wściekliznę albo podejrzanem o tę chorobę lub też u którego dostrzec można oznaki, uzasadniające obawę wścieklizny, i donieść natychmiast wójtowi gminy.

4. Rzeź zwierząt dotkniętych wścieklizną i podejrzanych, tudzież jakiekolwiek spotrzebowywanie albo sprzedawanie poszczególnych ich części lub wytworów jest zakazane.

5. Jeżeli władza gminna dowie się o wałęsaniu się zwierzęcia wściekłego lub podejrzanego o wściekliznę, wówczas ma natychmiast spowodować jego zabicie lub schwytanie i zawiadomić o tern sąsiednie władze gminne, c. i k. Komendę obwodową i przynależny Posterunek żandarmeryi. ■

Wójci i sołtysi czuwać mają nad ścisłem przestrzeganiem tego zarządzenia, a sprzeciwiających się zgłaszać do ukarania. Osoby pokąsane przez psa (kota) wściekłego lub podejrzanego o wściekliznę należy o ile odniesione rany krwawią, odesłać natychmiast do Komendy obwodowej celem poddania ich odpowiedniemu leczeniu w Krakowie przeciw wściekliźnie i zaopatrzyć je w środki pieniężne potrzebne na trzytygodniowy pobyt.

## 29.

### Ustanowienie oglądaczy zwierząt i mięsa.

W celu szybkiego wyśledzenia, stłumienia i zapobieżenia zawleczenia zaraz zwierzęcych jakoteż uniemożliwienia sprzedaży mięsa, dla zdrowia szkodliwego, wydaję następujące zarządzenie:

Burmistrze (wójtowie, sołtysi) winni natychmiast w każdej miejscowości ustanowić oglądaczy zwierząt i mięsa i ich zastępców, o ile tacy jeszcze nie istnieją, i o tern donieść c. i k. Komendzie obwodowej w Krasnymstawie najdalej do 8 dni celem zatwierdzenia wyboru. Ustanowieni oglądacze, winni być pełnoletnimi, nieposzlakowanego charakteru oraz umieć czytać i pisać.

Oglądacze winni być za swoje czynności wynagradzani z kas gminnych i t. p.

Obowiązkiem oglądaczy będzie:

1) Prowadzić dokładny spis rzeczywistego stanu zwierząt domowych w danej miejscowości z wyszczególnieniem gatunku, płci i wieku zwierzęcia, a to według numeru domu i nazwiska właściciela.

Ubytek i przybytek ma być również dokładnie w spisie prowadzony.

2) Przekonywać się o stanie zdrowia zwierząt domowych przez częste kontrolowanie stanu zdrowia.

3) Oglądać każde chore lub padłe zwierzę i o każdym podejrzanym wypadku o chorobę zaraźliwą bezzwłocznie donieść wójtowi (sołtysowi), podając dokładnie objawy chorobowe. Wójt względnie sołtys winni najkrótszą drogą (przez posłańca) zawiadomić o tern c. i k. Komendę obwodową.

4) Oglądać zwierzęta na rzeź przeznaczone tak przed jakoteż po zabiciu.

5) Prowadzić dokładny spis bitych zwierząt z podaniem daty zabicia, gatunku, pici i wieku.

O dalszych obowiązkach zostaną oglądacze w odpowiednim czasie pouczeni.

## 30.

### Obowiązek donoszenia o zaraźliwych chorobach zwierząt domowych.

Celem zapobiegania chorobom zwierzęcym i ich tępienia zarządzam co następuje:

Każdy właściciel zwierzęcia winien bezzwłocznie donieść sołtysowi względnie wójtowi o pojawieniu się zaraźliwej choroby zwierzęcej, objawach tejże, a zarażone zwierzęta trzymać odosobnione tak, by zetknięcie się ich z innemi zwierzętami było wykluczone.

W razie padnięcia zwierzęcia należy padlinę zachować na grzebowisku aż do przybycia c. i k. delegowanego lekarza weterynaryjnego. Sołtys względnie wójt ma natychmiast najkrótszą drogą zawiadomić o tern c. i k. Komendę obwodową, podając nazwisko właściciela, numer domu, objawy chorobowe i ilość chorych zwierząt. Zarazem winien wójt (sołtys) zarządzić, aby zwierzęta chore i podejrzane o zarazę nie opuszczały zagród, w których je trzymano.

Zarazy, co do których istnieje obowiązek donoszenia, są następujące:

H) U koni (osłów, mułów).

I) Nosacizna: objawy chorobowe: źółto-zielonawy wypływ z nozdrzy, czasami z krwią zmieszany, obrzęk gruczołów podszczękowych, zwyczajnie po jednej stronie, twardy, niebolesny. W jamie nosowej, a zwłaszcza w przegrodzie nosowej małe, szare, twarde guzki, które zamieniają się później na wrzody o brzegach nadgryzionych. Na skórze guzy dochodzące do wielkości orzecha włoskiego, które wkrótce miękną i tworzą wrzody. Czasami duszność, przytłumiony kaszel i wychudzenie.

Zależnie od tego, gdzie nosacizna usadowi się, określa się to cierpienie jako nosaciznę nosową, skórną (tylczak) lub nosaciznę płucną.

2) Parchy (świerzb).

Na głowie, szyi i koło nasady ogona a także i na innych częściach ciała guzki, w okolicy których włosy wypadają i powstają łyse miejsca, pokryte łuskami. Wskutek

świądu konie opierają się ustawicznie o ściany i t. p. i kąsają, przez co skóra pęka i pokrywa się strupami.

3) Zaraza stadnicza.

Pierwsze objawy występują na organach płciowych a mianowice: obrzęk skóry i zaczerwienienie błony śluzowej, pęcherzyki, zamieniające sie potem na wrzody lub płamy żółto-białe. Z wewnątrz narządów płciowych wypływa płyn śluzowo-ropny. Zwierzęta okazują przytem silny popęd płciowy. Po dłuższym czasie tak u ogierów i klaczy występują w różnych miejscach na skórze talerzowate obrzęki i porażenia tyłu.

4) Otręt.

Także i ta choroba występuje na organach płciowych. Objawy jej są te same jak przy poprzedniej. Różni się tylko krótszym przebiegiem i brakiem talerzowatych obrzęków na skórze i brakiem porażenia. Zaraza ta pojawia się także u bydła rogatego.

5) Wąglik. (Zaraza śledzionowa).

Przebieg szybki, kończy się najczęściej śmiercią.

Najczęściej występuje u bydła rogatego i owiec w okolicach bagnistych. Zwierzęta nagle się przewracają, przyczem występują dreszcze, duszność, niekiedy krwawienie błon śluzowych, krwawa biegunka i obrzęki skóry w różnych miejscach. U kur i świń zdarza się ta choroba rzadziej.

B) U bydła rogatego.

1) Pryszczyca.

Ślinienie, kulawizna, pęcherze i wrzody na błonie śluzowej, na skórze korony i racic, czasami na wymionach. Pojawia się u wszystkich zwierząt racicowych (bydła, kóz, owiec i świń).

2) Księgosusz.

Błony śluzowe pyska, nosa, odbytu pokryte białym, cienkim nalotem. Kaszel i biegunka.

3) Gruźlica. (Perlica).

Wychudzenie, zmniejszenie chęci do jedzenia, kaszel stłumiony, biegunka.

4) Zaraza płucna.

Wysoka gorączka, silny kaszel, oddech utrudniony, nasilony, szybszy jak w innych chorobach. Pojawia się równocześnie w większej ilości sztuk.

5) Szelestnica.

Na różnych częściach ciała obrzmienie gorące, szybko powiększające się, trzeszczące przy dotyku, najczęściej na łopatce i krzyżach. Przebiega bardzo szybko a zazwyczaj kończy się śmiercią.

6) Wąglik jak pod *F\ 5).*

7) Otręt jak pod fl 4).

C) U świń

1) Pomór świń.

Utratą chęci do jedzenia, wymioty, zatkanie lub biegunka, często krwawa. Kaszel, znaczne osłabienie, najwięcej tyłu. Czasami wysypka na skórze.

2) Różyca świń.

Nagła utrata chęci do jedzenia. Zaczerwienienie skóry na uszach, szyi, piersi, pod brzuchem, potem posinienie tych miejsc. Zatkanie, dreszcze i znaczne osłabienie. Przebieg choroby szybki.

3) Wąglik jak pod ft 5).

4) Pryszczyca jak pod B 1).

D) U owiec i kóz.

1) Ospa.

Na głowie, po wewnętrznej stronie nóg przednich i tylnych, na piersiach i brzuchu małe czarne plamy, które potem zamieniają się w guzki wielkości grochu lub bobu, przechodzące w ciągu kilku dni w pęcherzyki napełnione lepkim płynem. Po kilku dniach napełniają się ropą, wkońcu wysychają, tworząc strupy.

2) Wąglik jak pod A 5).

3) Parchy jak pod *F* 2).

4) Pryszczyca jak pod BI).

E) U drobiu.

1) Cholera drobiu.

Cholera drobiu przebiega bardzo szybko. Objawia się u kur, indyków, gęsi, kaczek i kończy się prawie bez wyjątku, nieraz w pół godziny po zachorowaniu, śmiercią. Objawy są następujące: posmutnienie, utrata chęci do jedzenia, senność, nastroszenie pierza i biegunka.

2) Pomór kur.

Występuje tylko u kur, bardzo rzadko u gęsi. Objawy, jak cholery drobiu. Choroba trwa czas dłuższy, dwa do czterech dni. Biegunka pojawia się rzadziej.

F) U wszystkich zwierząt. Wścieklizna.

Podniecenie, chęć do ucieczki, skłonność do kąsania (u koni kopania, u bydła bodzenia). W innych przypadkach objawia się przytępienie, osłabienie, porażenie rozmaitych części ciała, zwłaszcza szczęki dolnej, części tylnych, chęć do jadła zmniejsza się lub prawie znika, natomiast objawia 'się skłonność do połykania przedmiotów mniej jadalnych jak drzewa, słomy i t. p. Głos szorstki i chrypliwy.

Śmierć następuje najczęściej między 5 a 7-mym dniem choroby.

Objawy wścieklizny co do głównych cech są prawie jednakowe u wszystkich zwierząt.

Obwieszczenie niniejsze należy natychmiast w sposób w miejscu przyjęty ogłosić z nadmienieniem, że winni zatajenia zarazy zostaną ukarani.

## 31.

### Ograniczenie rzezi cieląt i krów dojnych.

Celem zabezpieczenia ludności nabywania mięsa także na przysłość i niedopuszczenia do szkód w chowie i przychówku bydła w kraju okupowanym, zmuszony jestem wydać jak najdalej idące ograniczenia rzezi cieląt, jakoteż krów dojnych i do chowu przeznaczonych i zarządzić co następuje:

1. Krów i jałówek, jak również macior, które znajdują się w stanie tak posuniętej ciężarności, że stan ten może być łatwo rozpoznany przez osoby trudniące się utrzymywaniem, sprzedażą lub rzezią bydła, nie wolno—z wyjątkiem rzezi z konieczności — ani sprzedawać na rzeź, ani też poddawać rzezi.

2. Krowy mleczne i do chowu przeznaczone, cieliczki (cielęta samice) i kastrowane cielęta, jak również jałówki i woły do wieku 2. 1/2 lat, dalej byczki (cielęta samce) i buchaje do wieku 2 lat, mogą być tylko za zezwoleniem władzy sprzedawane na rzeź lub poddawane rzezi. Wiek 2 1/2 lat rozpoznaje się, jeżeli są 4, wiek 2 lat, jeżeli są 2 już stałe zupełnie wyrosłe zęby sieczne. Dla udzielania pozwoleń należy w każdej gminie ustanowić rzeczoznawcę.

3. Dla cieląt w wieku niżej 6 miesięcy może władza udzielić chodowcy pozwolenia na rzeź albo na sprzedaż w celu zabicia takowych, jeżeli on w ciągu ostatnich 6 miesięcy, licząc do dnia wniesienia prośby, dostawił najmniej 2/3 dotyczących cieląt do chowu. W tym wypadku musi jednak przeznaczone na zabicie cielę posiadać w dniu wyprowadzenia wszelkie znamiona dojrzałości t. j. 8 całkowicie wyrżniętych, jędrnem dziąsłem otoczonych zębów siecznych i mieć zagojony pępek.

4. Pozwolenie władzy odnośnie do cieląt i jałownika (młodego bydła) może być udzielone chodowcy względnie utrzymującemu bydło gospodarzowi tylko z ważnych przyczyn.

lego rodzaju przyczyny są następujące:

a) brak cielesnych własności (budowy) cielęcia do chowu,

b) choroby, wady i nie do usunięcia nędzny rozwój zwierząt,

c) brak potrzebnego miejsca (lokalu) dla stałego, choćby także od biedy tylko umieszczenia zwierząt,

d) brak koniecznej dla wyżywienia zwierząt karmy,

e) stosunki gospodarcze chodowcy tego rodzaju, że ubytek dochodu ze sprzedaży zrobiłby mu dotkliwy uszczerbek w utrzymaniu albo też prowadzeniu dalej przemysłu.

5. Dla krów dojnych i przeznaczonych do chowu może władza udzielić pozwolenia na rzeź albo na sprzedaż w celu zabicia jeżeli dalsze trzymanie krów ze względu na stosunki gospodarcze przedsiębiorstwa nie jest wskazane.

6. Rodzaje zwierząt wyszczególnione w punkcie drugim niniejszego rozporządzenia nie mogą być dopuszczane na jarmarki dla zwierząt rzeźnych ani też do rzezi bez wykazania się pozwoleniem odnośnej władzy.

## 32.

### Zakaz obniżania wartości waluty koronowej.

Ponieważ okazało się, że szorokie koła ludności jeszcze ciągle nie przyjmują 1 rubla w równowartości 2 Koron, lecz liczą za niego o wiele większą Kwotę, podaję c. i k. Komenda obwodowa ponownie do wiadomości:

1) Każdy, kto nie będzie się trzymał przepisanej równowartości: 1 srebrny rubel^ Koronom, zostanie ukarany w razie przekroczenia tego rozporządzenia aresztem do 20 dni, albo grzywną do 200 Kor. ...

2) Każdy kto dowie się o wypadku obniżenia wartości koronowej waluty, jest obowiązany donieść o tem natychmiast najbliższemu posterunkowi żandarmeryi, albo urzędowi gminnemu względnie stójkowemu. Kto świadomie me wypełni tego obowiązku, podpada tym samem karom, jakie pod 1) zagrożono.

3) W każdym sklepie winni kupcy umiesctc w miejscu dla wszystkich widocznem wielką tablicę z czytelnym napisem następującej treści:

1 rubel papierowy lub srebrny = 2 Koronom,

1 kopiejka = 2 hal.,
1 rubel w zlocie = 2 Kor. 50 hal.,
1 marka = 1 Kor. 25 hal.

Sklepy, w których takie tablice nie będą się znajdowały do 30 listopada r. b. albo po tymże dniu trwale nie będą umieszczone, zostaną zamknięte.

## 33.

### Zakaz jeżdżenia wozami po niewłaściwej stronie drogi.

### „Na lewo wymijać” — „na prawo wyprzedzać”.

Pomimo ogłoszonego na rokach urzędowych rozkazu, odnoszącego się do porządku jazdy drogami, zdarza się jednak, że tutejsi woźnicy jeżdżą me po właściwej stronie drogi, wskutek czego także nieprawidłowo wymijają. . ...

Należy przeto pouczyć ludność, że winna jezdzic lewą stroną diogi i n a lewo wymijać, zaś na p r a w o wyprzedzać.

Na drogach krzyżujących się i we wszystkich miejscowościach należy umieścić tablice z napisem: »Links fahren«, »Na lewo jechać«.

Wykonanie tego rozkazu należy do wójtów i sołtysów.

## 34.

### Handel obnośny wzbroniony.

Handel obnośny towarami jest aż do dalszego zarządzenia stanowczo wzbroniony.

Wyjątek stanowi sprzedaż towarów w dniach targowych, a osoby trudniące się tym handlem podczas targu muszą być zaopatrzone w licencyę przemysłową wpierw uzyskać się mającą z c. i k. Komendy obwodowej miejsca swego zamieszkania.

## 35.

### PRZESTROGA

### co do obchodzenia się z niewystrzelonymi pociskami armatnimi.

Pomimo kilkakrotnie wystosowanych do ludności tut. obwodu surowych upomnień, wydarzają się jeszcze ciągle pożałowania godne wypadki śmierci lub ciężkiego poranienia osób, wskutek nieostrożnego obchodzenia się ze znalezionymi, a niewystrzelonymi pociskami armatniemi albo bombami.

Wzywa się przeto z całym naciskiem tych wszystkich, którzy podobne pociski znajdą, aby we własnym interesie pocisków tych nie ruszali, lecz natychmiast uwiadomili o tem najbliższy posterunek Żandarmeryi, którego rzeczą będzie wydać potrzebne zarządzenia, celem zapobieżenia podobnym wypadkom.

## 36.

### Oddanie broni i amunicyi.

Minto, że rozporządzeniem Naczelnego Wodza z dnia 16 lutego 1915, ogłoszonem w tutejszym dzienniku urzędowym Nr. 1 z dnia 16 października 1915 p. 1. 8 wydano nakaz natychmiastowego oddania pozostałej jeszcze w posiadaniu ludności broni i amunicyi, wykazały liczne, w ostatnich miesiącach się mnożące napady rozbójnicze i inne sprawy karne, że jeszcze wiele broni i amunicyi znajduje się w rękach nieuprawnionych do tego osób.

Wzywa się przeto stanowczo mieszkańców tutejszego obwodu, aby najpóźniej do 8 dni po ogłoszeniu niniejszego wezwania, wszelką w ich posiadaniu się znajdującą broń palną i sieczną, naboje, kabzle, kule i zapasy prochu strzelniczego, jak i też wszelką inną amunicyę oddali c. i k. Komendzie obwodowej w Krasnymstawie względnie w najbliższym c. i k. posterunku żandartneryi, w razie bowiem przeciwnym wszystkie z'bronią w ręku przydybane osoby będą traktowane jako podejrzane o zamierzony rabunek, przytrzymane przez czas dłuższy w więzieniu śledczem i bezwzględnie jaknajsurowiej ukarane.

## 37.

### Premie za znaleziony materyał wojenny.

Za matezyał wojenny, znaleziony przez ludność cywilną i w przepisany sposób odwieziony, względnie doniesiony, wypłaca się następujące premie:

a) za kompletny karabin austryacki lub niemiecki 5 Kor.
b) za kompletny karabin rosyjski................................ 4 »
c) za kompletny karabin maszynowy........................... 50 ))
d) za armatkę połową do............................................. 300 »
e) za haubicę uo........................................................ 500 ))
f) za ciężkie działo do............................................ 800

gj za pojedyncze szczególnie wartościowe i trudne lub niebezpieczne do schowania przedmioty (lornetki połowę, konie, bydło) zależnie od wartości przedmiotu lub trudności ukrycia go;

h) za amunicyę infanteryjską i rozmaite metale po 1—30 hal. za 1 kg;

i) za wskazanie i dokładne określenie miejsca leżenia niewystrzelonych nabojów artyleryjskich, których—ze względu na niebezpieczeństwo wypadku — nie wolno niepowołanym dotykać, 60 hal.

Premie wypłaca się również za samo wskazanie miejsca, gdzie jest schowana (zakopana) broń i armaty; za oddanie niekompletnego materyału wojennego zmniejsza się premię o jedną czwartą część.

Znalezione przedmioty należy oddać w najbliższej c. i k. etapowej komendzie stacyjnej, która ustanawia wysokość premii; tę ostatnią wypłaca za kwitem c. i k. Komenda obwodowa.

## 38.

### Kupno drzewa owocowego.

Celem wyrobu łoży do strzelb jest potrzebna wielka ilość drzewa owocowego.

Oprócz drzewa orzechowego nadają się na ten . cel prawie wszystkie drzewa owocowe.

Takie użycie drzew owocowych jest jednak ze stanowiska gospodarczego niedopuszczalne. Ale nie jest wykluczoną możliwość, że w obszarach objętych wojną znajdują się drzewa owocowe, które ucierpiały z powodu pożarów lub strzałów, albo które z przyczyn koniecznych ścięte zostały; nawet pnie przypalone, zresztą jednak zdrowe, jeżeli ich długość wynosi ponad 2 metry a średnica w najcieńszym miejscu (bez kory) 28 cm , mogą się nadawać do wyrabiania łoży do strzelb.

Głównie wchodzą w rachubę następujące gatunki drzew owocowych: orzech, czereśnia, gruszka, jabłoń, śliwa i szlachetny kasztan.

Osoby, któreby chciały takie drzewo sprzedawać, mają się zgłosić do najbliższego posterunku żandarmeryi i podać gatunek drzewa, ilość, cenę i miejsce składowe.

## 39.

### LIST GOŃCZY.

Sąd wojskowy c. i k. Komendy obwodowej w Sandomierzu ogłasza co następuje:

W czasie między 11 a 15-tym sierpnia b. r. napadnięty został wieśniak Ignacy Góras z Dziurowa pod Sandomierzem przez nieznanego sprawcę. Zabił go uderzeniem, w prawą część tylnej czaszki, poczem umieścił go w opuszczonym rowie strzeleckim odległym mniej więcej o jakie 3000 kroków na południe od Wysiadłowa należącego do gminy Wilczyc.

O czyn ten podejrzanym jest miody chłopak, który kupił świnię w dniu 11 sierpnia b. r., zapędził do Dziurowa i ztamtąd furą zamordowanego chłopa przewiózł do Opatowa względnie do Klimontowa.

Do tej chwili nieodnaleziono ani jego ani kobyły (kasztanki) średniego wzrostu, wartości 600 K., ani wozu będącego własnością zamordowanego.

**OPIS OSOBY:**

średniego wzrostu, włosy czarne, 18 do 20 lat mogący liczyć, wąs czarny, mały, ubranie czarne Tspodnie, surdut, kapelusz) i buty.

Wzywa się wszystkie Komendy, władze bezpieczeństwa i organa, aby za nieznajomym śledziły a wrazie przydybama go przyaresztowały i doprowadziły go do wyżej wspomnianej władzy.

## 40.

### Zaproszenie do prenumeraty „Dziennika rozporządzeń c. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego w Lublinie”.

C i k Komenda obwodowa stosownie do rozporządzenia c. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego z 8 października b. r. As 1018 poleca wszechstronnie ogłosić w gminie w sposób tamże praktykowany, że «Dziennik rozporządzeń» c. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego mogą nabywać również i strony prywatne za złożeniem >w kasie c. i k. Komendy obwodowej prenumeraty w kwocie 2 K. za jedną seryę składającą się z 10 numerów.

## 41.

/•

### Ruch kolejowy na szlakach w obszarach okupowanych.

Powszechny ruch dla przewozu osób i pakunków dopuszczony jest na niżej wymienionych szlakach c. i k. kolei wojskowej:

a) Granica—Iwangorod.
b>' Granica—Ząbkowice.
ę) Kazimierz—Sosnowice.
d) Strzemieszyce—Zagórze—Dąbrowa.
e) Strzemieszyce—Goionóg We.—Dąbrowa.
i) Kielce—Częstochowa.
g) Skarżysko (Bzin)—Tomaszów.
h) , Skarżysko (Bzin)—Nadbrzezie.
i) Iwangorod—Lublin.
k) Lublin—Chołm.*)
l) Lublin—Lubartów.*)
m) Lublin—Rozwadów.

Dopuszczając ten powszechny ruch dla przewozu osób i pakunków z zastrzeżeniem odwołania w każdym czasie, postanawia się co następuje:

### I. Przewóz osób.

1. Prawo żądania przewozu osób nie przysługuje nikomu. Kolej **nie przyjmuje odpowiedzialności** za bezpieczeństwo osób podróżnych, za połączenia pociągów, jakoteż za osiągnięcie celu podróży.

2. Bilety jazdy wydaje się li za okazaniem wykazów, a mianowicie:

a) do podróży wśród terenów zajętych wykazać się należy **kartą tożsamości** (§ 2 rozporządzenia dowódcy naczelnego wojsk z dnia 16 lutego 1915 r„ 1? 2 dz. rozp.)

b) do podróży z kraju na tereny zajęte, również z terenów zajętych do kraju wykazać się należy legalnym **paszportem** stosownie do przepisów § 4 rozporządzenia dowódcy naczelnego wojsk z dnia 16 lutego 1915 r., 1. 2 dz. rozp. — Paszport ten muszą podróżni, którzy jadą z kraju na tereny zajęte, dać potwierdzić w c. i k. ministerstwie wojny lub w naczelnej komendzie wojsk (etapów), dla osób zaś podróżujących z terenów zajętych do kraju, paszporty te wystawiają c. i k. komendy obwodowe.

3. Stacye kolejowe, do których wyprawia się podróżnych wprost, jakoteż ceny jazdy uwidocznione są na cennikach taryfowych wywieszonych na stacyach.

4. Dzieci aż do ukończenia czwartego roku życia przewozi się bezpłatnie, o ile nie wymaga się dla nich osobnego miejsca w przedziale.

Za dzieci od ukończonych czterech do ukończonych dziesięciu lat, oraz za dzieci młodsze, dla których żądano osobnego miejsca, płaci się połowę ceny.

5. Bilety ważne są tylko na jeden dzień i nie upoważniają do przerwy jazdy; w stacyi końcowej należy je oddać.

6. Jeżeliby zastano kogo bez ważnej legitymacyi do jazdy, to podróżny ten opłacić musi poczwórną cenę jazdy za przestrzeń przebytą, a conajmniej 20 koron. Zastrzeżone jest pozatem osobno ściganie karno-sądowe.

## II. Przewóz pakunków.

1. Przedmioty potrzebne w drodze, może podróżny nadać jako pakunek. Przednią cechę, po której poznać się musi pakunek podróżny, stanowi jego opakowanie, jak: kufry, kosze podróżne, torby ręczne i t. p.

2. Pakunki przyjmuje się najwyżej do 50 kg. wagi od osoby.

3. Należytość przewoźna za pakunki wynosi na przestrzeni aż do 200 km za sztukę 2 korony, na przestrzeniach dłuższych 4 korony.

4. Wiktuałów nie wolno nadawać jako pakunki; w ręku wieźć wolno ze sobą tyle tylko wiktuałów, ile ich potrzeba do spożycia wśród podróży.

5. Zawartość pakunków podróżnych i ręcznych koję; badać może krom rewizyi cłowej na stacyach granicznych. Kto pod pozorem pakunku podróżnego przewozi przedmioty nié stanowiące potrzeb podróży, opłaci Zarządowi 20 koron. Środki żywności nadane wbrew powyższym postanowieniom jako pakunek podróżny lub wzięte jako pakunek podręczny, podpadają nadto konfiskacie c. i k. Władzy wojskowej. Zastrzeżone jest pozatem osobno ściganie karno-sądowe.

6. Pakunki podróżne wyprawiać można tylko do tych stacyj, do których sprzedaje się wprost bilety jazdy.

7. Prawo żądania przewozu pakunków nie przysługuje nikomu. Kolej **nie przyjmuje odpowiedzialności** za przewóz pakunków w oznaczonym czasie i za zaginięcie lub uszkodzenie pakunku.

Przewóz odbywa się pociągami uwidocznionymi w rozkładach jazdy. Zarząd może każdej chwili zmienić rozkład jazdy lub odwołać kursujące pociągi.

---

*) Ważne od dnia otwarcia przewozu osób i pakunków cywilnych.

C. i k. Komendant obwodowy.

Druk. A. Rozdoby—Lublin.